
Valtiovarainministeriölle
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö " "Sijoitusrahastojen verosääntelyn täsmentämistä koskeva HE-luonnos VM131:00/2018"

Hallituksen esitysluonnoksessa on ehdotettu muutoksia, jotka yhtäältä aiheutuvat sijoitusrahastolainsäädännön muutosehdotuksista ja toisaalta tarpeesta selkiyttää niitä tilanteita, joissa ulkomainen sopimusperusteinen rahasto tulisi rinnastaa verotuksessa suomalaiseen verovapaaseen sijoitusrahastoon tai erikoissijoitusrahastoon.

Sijoitusrahastolain muuttamisesta aiheutuvat muutosehdotukset

Hyvän verojärjestelmän näkökulmasta on tärkeää, että sijoitusrahastojen sääntelyssä tapahtuvat muutokset otetaan ajantasaisesti huomioon sijoitusrahastojen ja niiden osakkaiden verokohtelun sääntelyssä. Hallituksen esitysluonnoksessa on perusteellisesti harkittu sijoitusrahastolain (SRL) muuttamisesta aiheutuvat verolainsäädännön muutostarpeet.

Näkemykseni mukaan sijoitusrahaston osuudenomistajien vähimmäislukumäärästä, alarahastorakenteen mahdollistamisesta ja erikoissijoitusrahaston sääntelyn siirtämisestä AIFML:iin aiheutuvat verolainsäädännön muutosehdotukset ovat tarkoituksenmukaisia ja niiden toteuttamistapa perusteltu.

Ulkomaisten sopimusperusteisten rahastojen verokohtelua koskevat ehdotukset

Hallituksen esitysluonnoksessa on poikkeuksellisen kattavasti käsitelty ulkomaisten sijoitusrahastojen verokohtelun nykytilaa Suomessa ja sen tuomia muutospaineita verolainsäädäntöön.

Näkemykseni mukaan hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu sijoitusrahastoja ja erikoissijoitusrahastoja koskeva verosääntely on tarkoituksenmukainen ja perusteltu. Tämä siitäkkin huolimatta, että sääntely koskisi vain sopimusperusteisia rahastoja mutta ei esimerkiksi osakeyhtiömuotoisia rahastoja. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetut perustelut sääntelyn rajoittamisesta sopimusperusteisiin rahastoihin ovat ymmärrettäviä, joskin jatkossa voitaisiin

harkita erillistä sääntelyä (=osingon katsomisesta pääomatuloksi, vaikka osingonjakaja on verovapaa) siltä osin kuin kyse on ulkomaisen yhteissijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiömuotoisen rahaston jakamasta osingosta Suomessa yleisesti verovelvolliselle sijoittajalle. Osakeyhtiömuotoisen rahaston jakaman osingon verokohtelusta voitaisiin säätää itsenäisesti ilman, että tällaista rahastoa sinällään olisi tarvetta muutoin rinnastaa TVL:ssa tarkoitettuun sijoitusrahastoon tai erikoissijoitusrahastoon.

On johdonmukaista, että myös verolainsäädännössä seurataan sijoitusrahastojen sääntelyssä noudatettua erottelua EU:n sijoitusrahastodirektiivin (UCITS-direktiivin) mukaisten "sijoitusrahastojen" ja EU:n vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevan direktiivin (AIFM-direktiivin) mukaisten "erikoissijoitusrahastojen" välillä. Tätä erottelua voidaan noudattaa, vaikka EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisissa valtioissa ei välttämättä täysin vastaavaa erottelua tunnistettaisikaan.

Sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahaston verovapauden edellytyksiksi asetetut vaatimukset vastaavat kotimaisille rahastoille sääntelyssä asetettuja vaatimuksia. Näin ollen kotimaiset sijoitusrahastot ja erikoissijoitusrahastot täyttävät vaatimukset automaattisesti. Käytännössä sääntelyn eroavaisuuksista johtuen ulkomaisten sijoitusrahastojen osalta vaatimusten täyttymistä joudutaan arvioimaan tapauskohtaisesti. Oletettavaa on, että kaikki ehdotetut edellytykset ovat luonteeltaan sellaisia, että ulkomaisen rahaston on ne käytännössä mahdollista täyttää ilman, että ao. rahastoa koskeva kansallinen sääntely sen estäisi. Vaikuttaa myös siltä, että kaikkia edellytyksiä voidaan perustella verolainsäädännön tavoitteiden näkökulmasta. Näin ollen on epätodennäköistä, että asetettuja vaatimuksia voitaisiin pitää EU-oikeudenvastaisina, vaikkakin yksittäistapauksissa tätäkin saatetaan joutua tapauskohtaisesti pohtimaan.

Todennäköisesti käytännössä merkittävin verovapaita ja verovelvollisia ulkomaisia suppeaomisteisia tai suljettuja erikoissijoitusrahastoja ja kiinteistösijoitusrahastoja erotteleva tekijä tulee olemaan pakollinen voitonjakovelvoite. Voitonjakovelvoitteelle asetetut veropoliittiset tavoitteet lykkääntymisedun rajoittamisesta ovat ymmärrettävät, kun asiaa tarkastellaan Suomen näkökulmasta. Tilanne voi näyttää hieman toiselta esimerkiksi sellaisissa valtioissa, joissa rahastojen saamia tuloja verotetaan sijoittajan tulona siitä riippumatta, jakaako rahasto tuottoja vai ei. Toisaalta näissäkin valtioissa rahastot voivat yleensä sopia voitonjakamisesta sijoittajille, joten voitonjakoedellytyksen täyttäminen on sinällään mahdollista.

Eräitä teknisiä huomioita

- TVL 20 a §:ssä käytettyä "avoin" termiä on kattavasti selostettu perusteluissa. Perusteluissa ei kuitenkaan vaikuteta otetun kantaa UCITS-direktiivin 1.2 b) kohdassa mainittuun osuuksien lunastukselle vaihtoehtoiseen tapaan täyttää pääoman avoimuuden edellytykset (...toimenpide, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei sen osuuksien pörssi-arvo poikkea merkittävästi niiden nettoarvosta, rinnastetaan takaisinostoon tai lunastukseen.). Perusteluissa tulisi mainita pidetäänkö tällaista toimenpidettä soveltavaa rahastoa avoimena vai onko kyseessä tällöin suljettu rahasto? Oletettavaa on, että rahastoa tulisi pitää avoimena. Toisin kuin erikoissijoitusrahastoille, nykyinen säännösluonnos ei mahdollista sellaisten lisäedellytysten täyttymistä, jotka voisivat johtaa verovapauden soveltamiseen. Näin ollen tällaisen sijoitusrahaston katsominen suljetuksi johtaisi samalla siihen, että verovapautta ei voitaisi soveltaa missään tilanteessa toisin kuin suljettujen erikoissijoitusrahastojen kohdalla. Tämä ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista.
- TVL 20 a §:n 3 mom:n 3 k:ssa on viitattu ammattimaisen sijoittajan ja varakkaan yksityishenkilön käsitteisiin. Käsitteet on avattu hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa. Onko tämä riittävää vai tulisi tässä viitata muualle lainsäädäntöön (sijoituspalvelulakiin?), jossa käsitteet (tai ainakin toinen käsitteistä) on määritelty. Samassa kohdassa on myös käytetty "erikoisrahasto" käsitettä "erikoissijoitusrahaston" sijaan.
- LähdeveroL 3 §:n 10 mom: "...ulkomaalaiselle rahastolle". Johdonmukaisempaa olisi käyttää termiä "ulkomainen", jota on käytetty muualla lähdeverolaissa ja myös tuloverolaissa.

Ystävällisesti

Tomi Viitala